

Wykorzystanie rasy jersey w populacji bydła w Polsce

Antoni Kaczmarek, Włodzimierz Jażdżewski, Edward Warych

Wykorzystanie rasy jersey w Polsce w celu ukształtowania bydła polskiego czerwonego ma swoją historię. Pisali o tym Goszczyński i Jasiorowski (1981) oraz Jasiorowski i wsp. (1988). Wyniki badań nad wykorzystaniem buhajów rasy jersey do wielokrotnego twórczego krzyżowania z rasami bydła czarno-białego i belgijskiego czerwonego w ZD PAN w Popielnie przedstawił w swym opracowaniu Goszczyński (1985). W tym samym czasie podobne prace prowadzono na Węgrzech, w Niemczech, Danii, Holandii i w innych krajach.

W połowie lat siedemdziesiątych zespół pracowników Katedry Hodowli Bydła AR w Poznaniu poczynił pierwsze próby krzyżowania twórczego rasy jersey z rasą czarno-białą w RZD Gorzyń. Zaplanowano wyhodować krowę w typie mlecznym, o masie ciała poniżej 500 kg i wydajności mleka około 1000 l na 100 kg masy ciała rocznie, przy zawartości 5% tłuszczu i 4% białka. Pierwsze cielę z takiego kojarzenia urodziło się w lutym 1977 r., natomiast pierwsza jałówka mieszaniec urodziła pierwsze cielę w lipcu 1979 r. Na początku pracą hodowlaną objęto stada w RZD Gorzyń (AR w Poznaniu), Kombinacie PGR Manieczki i SD IHAR w Przebędowie. W 1992 roku łączna liczba krów mieszańców jersey x c.b. wynosiła ponad 250 sztuk i tyleż samo jałówek.

Aczkolwiek mieszańców jersey x c.b. nie można zaliczyć do typu bydła mleczno-mięsnego, to jednak są one lepiej umiędznione niż rasa jersey. Charakteryzują się pośrednią masą w porównaniu do czystych jerseyów (346,5 kg), różnice na korzyść mieszańców wynoszą od 73,5 kg do 147,5 kg, natomiast w stosunku do grupy kontrolnej c.b. mieszańce ważyły o 38-94 kg mniej. W 1992 roku średnia wydajność stada 93 krów mieszańców w Manieczkach (gosp. Przylepki) wynosiła: 3938 kg mleka, 208 kg tłuszczu (5,29%), 135,46 kg białka (3,44%).

W ciągu ostatnich dziesięciu lat, z powodu braku stabilności w dużych i mniejszych gospodarstwach rolnych ukierunkowanych na hodowlę bydła, ogólnie obniżyło się zainteresowanie tym kierunkiem produkcji. Jednak w kilkunastu gospodarstwach na terenie OSHZ w Wielkopolsce i na Ziemi Lubuskiej oceną użyteczności mlecznej objęto ponad 200 krów mieszańców jersey x c.b. Wyniki przedstawiono w tabeli. Najwyższą wydajność od 12 krów uzyskało gospodarstwo GRP „ROLGOS” Sp. z o.o. Ciężeni – 6682 kg mleka, 313 kg (4,68%) tłuszczu i 239 kg (3,58%) białka. W RGD Brody (AR

Poznań) od 4 krów wpisanych do księgi hodowlanej uzyskano średnio 7447 kg mleka, 352 kg (4,73%) tłuszczu i 257 kg (3,45%) białka. W gospodarstwie tym odnotowano wzrost liczby krów i wydajności. W 1995 r. pod oceną było zaledwie 3,9 krów mieszańców jersey x c.b., od których uzyskano średnio: 3781 kg mleka, 176 kg (4,67%) tłuszczu i 133 kg (3,53%) białka. W 1999 r. wzrosła liczebność ocenianych krów do 13,1 sztuki oraz średnia wydajność: 5811 kg mleka, 287 kg (4,93%) tłuszczu i 212 kg (3,64%) białka. Największe stado mieszańców (55 krów) znajduje się w przedsiębiorstwie Bovinas, Sp. z o.o. Chodów, gospodarstwo Turzynów. Wydajność stada w 1999 r. wynosiła średnio od krowy: 4817 kg mleka, 233 kg (4,84%) tłuszczu i 164 kg (3,41%) białka.

Mieszańce jersey x c.b. mają kilka bardzo istotnych zalet. Charakteryzują się wysoką produktywnością, to jest wysoką produkcją suchej masy mleka w porównaniu z masą ciała. Jest to obecnie ważne wobec wysoce deficytowej produkcji żywca wołowego. Do dalszych korzystnych cech należy zaliczyć: twarde racice, zdrowe nogi i dobre zawieszenie wymienia. Wiążą się z tym niższe koszty usług weterynaryjnych, ponadto wydłuża się czas użytkowania krów. Mieszańce cechują się także dobrą płodnością, a krowy są bardzo dobrymi bior-

Tabela

Przeciętna wydajność krów mieszańców (jersey x c.b.) za okres 305-dniowej laktacji w 1999 roku

Wyszczególnienie	Liczba krów szt.	Średnia wydajność				
		mleka kg	tłuszczu kg	%	białka kg	%
OSHZ Poznań						
Wpisanych do ksiąg hodowlanych	36	4352	222	5,10	155	3,57
Nie wpisanych do ksiąg hodowlanych	95	5036	240	4,77	180	3,58
OSHZ Gorzów						
Wpisanych do ksiąg hodowlanych	6	4079	202	4,96	147	3,60
Nie wpisanych do ksiąg hodowlanych	94	3875	195	5,04	141	3,63

czyniami zarodków i charakteryzują się łatwymi porodami.

Zmieniające się warunki środowiska oraz stała konieczność dostosowywania jakości produkcji do potrzeb rynku powodują konieczność doskonalenia bydła mlecznego. Należałoby zatem stworzyć odpowiednie warunki dla hodowców, którzy podejmują trud twórczej pracy nad posiadaną populacją bydła.

Zakład Deratyzacji „SZCZUROŁAP”

Wiesław i Jarosław Dobrzeńscy
ul. Graniczna 10
87-100 Toruń
tel. (0-56) 655-21-41 lub 654-65-47
tel. kom. 0 601-212-487

Wyniszczam całkowicie bytujące i dochodzące szczury, z gwarancją. Fermy, mieszalnie pasz, zakłady rolne, magazyny, bezpieczeństwo 100%. Metodę przedstawiłem w filmie „Szczurołap”. Dla zainteresowanych wdrażamy HACCP.